

Historii vodního hospodářství představují dvě nové komorní výstavy v Technickém muzeu v Brně

V průběhu celého prosince 2022 nabídne Technické muzeum v Brně (TMB) dvě komorní výstavy mapující historii vodního hospodářství. První z výstav představí historické vodohospodářské objekty, jež jsou dokladem technologické vyspělosti společnosti a jejího přístupu k nakládání s vodou v krajině a sídlech. Druhá z komorních výstav se zabývá tématem závlah coby znovuobjeveného dědictví s vazbou na historii i současnost a s přesahem týkajícím se aktuálních otázek sucha. Veřejnost si může obě výstavy prohlédnout v Technickém muzeu v Brně, Purkyňova 105, 612 00 Brno – Královo Pole.

Tým odborníků z různých institucí (Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, Metodického centra průmyslového dědictví Národního památkového ústavu, Historického ústavu AV ČR, Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví a Univerzity Palackého v Olomouci) se pokusil zdokumentovat doposud poněkud opomíjený typ staveb – historické vodohospodářské objekty, identifikovat jejich hodnotu a sestavit komplex kritérií pro jejich ochranu a obnovu. Na příkladech pěti modelových území v rámci České republiky, které se od sebe liší historickým vývojem, způsobem hospodaření i fyzicko-geografickými podmínkami, představuje první putovní výstava různorodé typy vodohospodářských staveb. Jedná se o přehrady, malé vodní elektrárny, vodovody, náhony tesané v pískovcových masivech, objekty vodárenství a mnoho dalších. Pro srovnání uvidí návštěvníci i specifické vodohospodářské systémy z blízkého zahraničí zapsané na Seznam světového dědictví (Vodohospodářský systém města Augsburg v Bavorsku a Banskoštiavnické tajchy na Slovensku). „Výstava je zpestřena audiovizuální instalací obsahující dobová videa z výstavby a provozu vybraných vodních děl v průběhu 20. století v porovnání s jejich současným stavem,“ doplňuje Miriam Dzuráková, vedoucí projektu Historické vodohospodářské objekty.

Jako reakce na odvodňování krajiny v moderní éře, způsobené intenzifikací zemědělství, vysoušením rybníků či nevhodnými melioračními aktivitami, se znovu objevil zájem o zavlažování, kterému se věnuje druhá z putovních výstav. Vzniklé závlahové soustavy a jednotlivé realizace, dnes často nefunkční a torzovitě dochované, se staly předmětem zájmu projektu, na němž spolupracovali odborníci ze tří organizací – Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, Masarykovy univerzity a Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy.

„Projekt se snažil zachytit historický vývoj tohoto specifického vodohospodářského oboru i části průmyslu spojeného s realizací závlah a produkcí zařízení k zavlažování půdy. Zájemci se seznámí především s moravskými závlahovými realizacemi u řek Dyje či Moravy od 19. století až po současnost,“ uvádí Miloš Rozkošný, vedoucí projektu Závlahy.

„Součástí výzkumu bylo také definování vhodných postupů pro identifikaci závlahových objektů a soustav v krajině pomocí moderních metod a technických nástrojů. V širším kontextu aktuálního

boje s dopady sucha by měl projekt a jeho výstupy, včetně výstavy samotné, přispět ke zvýšení povědomí o historii plánování, budování a údržby závlah v českých zemích a přenosu tohoto dědictví do současnosti, včetně lokální úrovně,“ dodává Aleš Vyskočil, kurátor obou výstav.

Záměrem autorů obou komorních výstav, které TMB nabízí návštěvníkům 1.–31. prosince 2022, je popularizovat vodohospodářská témata a zachytit je vizuálně atraktivní formou jako je použití map, rekonstrukcí a obrazového materiálu. K výstavám vznikly rovněž výstavní katalogy, které rozvíjejí jednotlivá prezentovaná témata a sumarizují výsledky obou grantových projektů NAKI II (DG18P02OVV019 „Historické vodohospodářské objekty, jejich hodnota, funkce a význam pro současnou dobu“ a DG20P02OVV015 „Závlahy – znovuobjevované dědictví, jejich dokumentace a popularizace“). Katalogy budou volně dostupné během otevírací doby obou výstav.

Kontakty pro média:

Ing. Miriam Dzuráková | vedoucí projektu Historické vodohospodářské objekty
miriam.dzurakova@vuv.cz | 608 371 399

Ing. Miloš Rozkošný, Ph.D. | vedoucí projektu Závlahy
milos.rozkosny@vuv.cz | 602 520 430

doc. Ing. Zbyněk Kulhavý, CSc. | garant výzkumu za VÚMOP na projektu Závlahy
kulhavy.zbynek@vumop.cz | 606 377 632

Mgr. Michaela Ryšková | garantka výstavní části projektu Historické vodohospodářské stavby
ryskova.michaela@npu.cz | 775 892 640

Mgr. Aleš Vyskočil, Ph.D. | kurátor putovních výstav v TMB – Historické vodohospodářské objekty a Závlahy
vyskocil@brno.avcr.cz | 605 843 973